

ชื่อเรื่อง : การเสริมสร้างธรรมาภิบาลของเครือข่ายองค์กรชุมชน : กรณีศึกษาตำบล
บางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ผู้วิจัย : นายณัฐวุฒิ ทรัพย์อุบลัมภ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภากร มินวงษ์

หน่วยงาน : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปีงบประมาณ : 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ดำเนินการเสริมสร้างธรรมาภิบาลของเครือข่ายองค์กรชุมชนตำบลบางสระเก้าและเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลของเครือข่ายองค์กรชุมชนตำบลบางสระเก้า เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Integrational Study) ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นหลัก และประกอบข้อมูลวิจัยด้วยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus group) จากประชากรซึ่งเป็นผู้นำเครือข่ายจำนวน 5 คน ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามแบบบังคับเลือก (Dichotomous question) ในที่นี้คือ ใช่/ไม่ใช่และไม่แน่ใจ ประชากรที่ใช้ คือ สมาชิกเครือข่ายองค์กรชุมชนตำบลบางสระเก้า จำนวน 400 คน โดยคำนวณได้จากสูตร Yamane ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้นำเครือข่ายองค์กรชุมชนตำบลบางสระเก้ามีบทบาทในการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในเครือข่ายองค์กรชุมชน ด้วยกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์และขยายสมาชิกนับแต่เริ่มต้นจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ผู้นำมีบทบาทในการสร้างองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่แฝงไปด้วยหลักแห่งธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 1) การชักชวน แนะนำ และการแสวงหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา การเริ่มแรกของการถ่ายทอดปัญหาภายในชุมชนจากสถานการณ์ต่าง ๆ 2) การเป็นแบบอย่างหรือตัวอย่างที่ดี 3) การพบปะ พูดคุย อบรมให้ความรู้ ให้แนวคิดและกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ภายในเครือข่าย 4) การถ่ายทอดในสิ่งที่ชาวบ้านและสมาชิกเครือข่ายยังไม่เคยรับรู้และเป็นสิ่งใหม่และสมาชิกเครือข่ายต้องลงมือดำเนินกิจกรรม 5) การให้คำปรึกษา ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ 6) การให้กำลังใจ 7) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 8) การจัดกิจกรรม เช่น การจัดการประชุม การจัดเวทีประชาคม งานประเพณี และพิธีกรรมทางศาสนา เป็นต้น

ผู้นำเครือข่ายองค์กรชุมชนตำบลบางสระเก้าได้มีการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักนิติธรรม จะมีกฎ ระเบียบ และข้อบังคับภายในเป็นของตนเอง ซึ่งได้มาจากการร่วมกันกำหนดกติการ่วมกัน และสามารถใช้กติกาดังกล่าวเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินงานภายในเครือข่าย 2) หลักความโปร่งใส ผู้นำจะมีการประชุมให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ กับสมาชิกเครือข่าย โดยไม่ปิดบัง สมาชิกสามารถมาสอบถามหรือต้องการดูข้อมูลได้ 3) หลักการมีส่วนร่วม เครือข่ายเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการรับรู้ เสนอความคิดเห็นและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ 4) หลักความรับผิดชอบ การดำเนินงานของเครือข่าย มีการแบ่งโครงสร้างหน้าที่อย่างชัดเจน 5) หลักความคุ้มค่า ผู้นำเครือข่าย มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและตอบสนองสมาชิกได้ตรงกับความต้องการ 6) หลักคุณธรรม ผู้นำเครือข่ายได้มีการสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจให้กับคนในชุมชน ยึดมั่นในความถูกต้อง มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ต่อสมาชิกเครือข่ายองค์กรชุมชน

ส่วนปัญหาและอุปสรรค พบว่า 1) ขาดตัวแทนหรือคนที่จะมาประสานต่องานของเครือข่าย 2) คนในชุมชนขาดความสนใจในกิจกรรมเครือข่ายองค์กรชุมชน และ 3) ขาดความองค์ความรู้ความชัดเจนเกี่ยวกับธรรมาภิบาลและการทุจริตคอร์รัปชัน 4) ขาดการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ 5) ขาดผู้ทรงความรู้ด้านกฎหมายที่จะเข้ามาช่วยเหลือดูแลการดำเนินงานของเครือข่ายเกี่ยวกับกฎ กติกา ข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มต่าง ๆ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Title : Good governance to strengthen the network of community organizations:
Case Study of Bang Sa Kao Sub-district, Lam Sing District, Chanthaburi Province.

Abstract

This study aims at studying the leader's role in strengthening the good governance of the network of the community organizations in Bang Sa Kao Sub-district including its obstacles. This research is an Integration Study: mainly qualitative, with data used from quantitative study. The qualitative method, the researcher collected data from a focus group of five network leaders. As for the quantitative study, a tool used was the dichotomous question: in this case was "Yes", "No", and "Uncertain". The population in this study was 400 members of the Bang Sa Kao Sub-district of the community organizations calculated from Yamane's formula and analyzed by descriptive analysis. Statistics used were percentages.

The study has found that the leader's role has strengthened Bang Sa Kao Sub-district community organizations network through the process of sharing knowledge, experience and expanding the network members to the present time.

The leader's role is to educate the community in different aspects with the principles of good governance. These consist of;

- 1) Suggesting, introducing and seeking the way to solve problems by communicating about them within the community through different situations.
- 2) Being a good example or role model.
- 3) Meeting, communicating, training and defining rules, regulations within the network.
- 4) Educating the villagers and network members about things they do not know or any innovation which they must initiate the activity.

- 5) Counseling, Giving opinion and suggestion.
- 6) Encouraging.
- 7) Learning exchanging.
- 8) Organizing activities for example conference, community forum, traditional event, and religious ceremony.

The leader of Bang Sa Kao Sub-district community network has strengthened the 6 principles of good governance as follows: 1) Rule of Law Principle in which their own internal rules and regulations come from mutual agreement and can be used as a norm for the network operation. 2) Transparency Principle in which the leader would hold regular meetings with network member, without hiding any particular piece of information. The members should be able to have access to or request information as well. 3) Participatory Principle in which the network creates opportunity for its members to participate in being informed, giving their opinion and making decisions on different subject matters. 4) Responsibility Principle in which the network operation's responsibility structure is clear. 5) Value Principle in which the network leader uses resources worthily and meets the needs of his members 6) Moral Principle in which the leader has gained confidence and trust in his community by having good moral, honesty and sincerity.

As for the obstacles, it is found that:

- 1) There is no representative or person who is a coordinator.
- 2) People in the community are not interested in the network.
- 3) Lack of knowledge and understanding of Good Governance and Corruption.
- 4) Lack of support from the government agencies.
- 5) Lack of legal advisor or expert to support the network operation concerning the laws, rules and agreement between groups.